

Stadsteam Oudewater

Jaarverslag 2022



Oudewater, yy mei 2023

Karin Faber
Adri van Montfoort

www.stadsteamoudewater.nl
www.dethuisbasis.nl

de thuisbasis 
sociaal werk

Inhoud

1. Inleiding	p. 2
2. De Jeugdwet	p. 3
2.1 Aanmeldingen, vraagverkenning, begeleiding	p. 3
2.2 Streefdoelen verwijzingen en kosten zorgaanbod	p. 3
2.3 Acties om de doelen te bereiken	p. 4
2.4 Resultaten Jeugdwet	p. 5
2.5 Het jongerenwerk	p. 7
3. De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) en schuldhulpverlening	p. 9
3.1 WMO begeleiding	p. 9
3.2 WMO hulpmiddelen en voorzieningen	p. 11
3.3 De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	p. 12
4. Organisatie en bedrijfsvoering	p. 13
4.1 AVG	p. 13
4.2 Cliëntenregistratie en managementinformatie	p. 14
4.3 Financiën Stadsteam	p. 14
5. Ondertekening	p. 15

1. Inleiding

Stadsteam Oudewater kijkt terug op een positief 2022.

Samen met de gemeente zijn we erin geslaagd goede kwaliteit dienstverlening in het sociaal domein te bieden aan de inwoners, binnen het beschikbare budget. De uitgaven voor de Jeugdwet zijn terug naar een duurzaam houdbaar niveau, het Stadsteam heeft zowel voor de Jeugdwet als voor de WMO de vragen van de inwoners zonder lange wachttijden kunnen beantwoorden. Over de hele linie hebben de medewerkers goede kwaliteit kunnen bieden aan de inwoners. Het team is op sterkte en de medewerkerstevredenheid is hoog. De samenwerking met de gemeente en met heel veel partners in het sociaal domein, onderwijs, zorg en veiligheid is goed. In 2021 is de pilot *Bescherming in beweging* uitgebouwd van Montfoort en Oudewater naar alle 5 gemeenten in Utrecht-West met als resultaat dat *Bescherming in beweging* per 1 januari 2022 samen met de gemeente Utrecht is erkend als één van de zes landelijke proeftuinen van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.

In de volgende paragrafen doen we achtereenvolgens verslag van het werk van het Stadsteam in 2022 ten aanzien van de Jeugdwet, de WMO en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. De financiële verantwoording staat niet in dit verslag. Hiervoor verwijzen we naar de Jaarrekening 2022 van Stichting De Thuisbasis Sociaal Werk. In de Jaarrekening staat ook het verslag van de Raad van Toezicht en het verslag van de bestuurder voor de Stichting als geheel.

2. De Jeugdwet

2.1 Aanmeldingen, vraagverkenning, begeleiding

In 2022 zijn in totaal 248 nieuwe aanmeldingen Jeugdwet bij het Stadsteam binnengekomen. Dat is 16% meer dan in 2021 (214) en in 2020 (212). In 2019 waren er 206 nieuwe aanmeldingen.

Voor al deze 248 aanmeldingen is door een jeugd- en gezinswerker de vraagverkenning uitgevoerd. Dit gebeurt in gesprekken met de gezinsleden. Het uitgangspunt is dat beide ouders en het aangemelde kind worden gesproken en dat er tenminste één gesprek plaatsvindt door middel van een huisbezoek. Bij gezamenlijk gezag en jeugdigen jonger dan 16 jaar werkt het Stadsteam op basis van de toestemming van beide ouders, ook na een scheiding.

Na de vraagverkenning kan een deel van de gezinnen weer verder zonder verdere hulp in het kader van de Jeugdwet. Wanneer een gezin nog wel hulp vanuit de Jeugdwet nodig heeft, helpt het Stadsteam het gezin met het maken van een ondersteuningsplan. Op basis van het ondersteuningsplan kan gekozen worden voor begeleiding door het Stadsteam zelf, een verwijzing naar een zorgaanbieder of een combinatie van begeleiding door het Stadsteam en de inzet van een specialist op een specifieke vraag. Als een zorgaanbieder wordt ingeschakeld geeft het Stadsteam namens de gemeente een beschikking.

Bij ongeveer de helft van de aanmeldingen kon het Stadsteam de jeugdige of het gezin helpen zonder verwijzing naar specialistische jeugdhulp.

2.2 Streefdoelen kwaliteit, verwijzingen en kosten zorgaanbod

Net als in veel andere gemeenten zijn de kosten voor de Jeugdwet in Oudewater in de periode 2017, 2018 en 2019 snel gestegen. In 2019 was er een overschrijding van de begroting van ongeveer 50%. Dat was een van de redenen voor de gemeente om samen met Stichting De Thuisbasis het concept 'kwaliteit binnen het budget' in te voeren. Daarbij werden streefdoelen geformuleerd voor jeugdhulp van hoge kwaliteit en beheersing van de uitgaven. Voor de uitgaven werd als streefdoel gesteld dat de uitgaven voor de Jeugdwet voor de gemeente Oudewater in 2022 in totaal € 250.000,- lager zouden liggen dan in 2019.

Wat betreft de verwijzingen werd als streefdoel geformuleerd dat het Stadsteam een meer centrale plaats kreeg ten opzichte van verwijzingen door de medische verwijzers en de gecertificeerde instellingen.

Wat betreft de kwaliteit werd ingezet op een verdere professionalisering van het Stadsteam op het terrein van jeugdhulp. Indicatoren voor een goede kwaliteit zijn: een hoge cliënttevredenheid, weinig klachten over de werkwijze of de bejegening, waardering voor de werkwijze van de vele samenwerkingspartners.

Tevens zijn van belang: inwoners worden snel geholpen door het Stadsteam, in ieder geval binnen de wettelijke termijnen; ouders en jeugdigen ontvangen zo snel mogelijk de best beschikbare hulp; hulp wordt tijdig afgesloten; er wordt zo weinig mogelijk drang en dwang ingezet om gezinnen te helpen.

2.3 Acties om de doelen te bereiken

Om de bovenstaande doelen te bereiken werden in 2020 verschillende subsidies gebundeld bij het Stadsteam. In 2021 werd de formatie van het Stadsteam licht uitgebreid. Vanaf 2020 is door het Stadsteam en de gemeente samen gewerkt aan het versterken van de hulp en steun in eigen omgeving en aan het op de voet volgen van de instroom in specialistische jeugdhulp en in de jeugdbeschermingsketen. Het woord 'bezuinigingen' is nooit gebruikt; iedereen in de gemeente vindt dat hulp die echt noodzakelijk is moet worden verleend. Wel is ingezet op 'kostenbewust' werken. Als hetzelfde resultaat bereikt kan worden met minder kosten, dan is het verstandig beleid om voor de minder dure oplossing te kiezen.

In de jaren 2020 en 2021 hebben de coronamaatregelen geleid tot vertraging bij het doorvoeren van veranderingen, onder meer in de samenwerking met de huisartsen en de jeugdartsen. Uiteindelijk zijn alle beoogde maatregelen wel in praktijk gebracht.

Doorvoeren werkwijze Stadsteam

Medewerkers van het Stadsteam beginnen niet met de vraag: 'welk aanbod van welke zorgaanbieder is het meest passend voor deze inwoner', maar met een uitgebreidere vraagverkenning waarin de medewerker met de inwoner meedenkt over wat er aan de hand is in het gezin en welke oplossingen er zijn. Deze oplossingen kunnen op diverse levensgebieden liggen en kunnen gevonden worden bij de gezinsleden zelf, mensen rond het kind, vrij toegankelijke voorzieningen, begeleiding door het Stadsteam en in voorkomende gevallen ook bij de specialistische jeugdhulp. Jeugdhulp is slechts één van de mogelijke antwoorden op levens- en gezinsproblemen. Het gaat om het herstel van het gewone leven en dat gaat over gezondheid, school, werk, financiën, wonen, sociale steun, etc. De medewerkers van het Stadsteam denken met de gezinsleden samen na over welke veranderingen het gezin kunnen helpen en op welke manier die veranderingen kunnen worden gerealiseerd.

De deskundigheidsbevordering van de medewerkers is doorlopend gericht op het versterken van deze aanpak. In 2022 is onder meer geïnvesteerd in systemisch werken, gesprekstechnieken, Triple-P en werken met het analysemodel van de vier vensters.

Versterken samenwerking met backoffice en beleid

Er is een open communicatie tussen het Stadsteam, de ambtenaren en het college en er is frequent onderlinge afstemming en overleg. Daarnaast is er een maandelijks overleg tussen het Stadsteam, de ambtelijke accounthouder en de backoffice om de monitor op beschikkingen en kosten van de gespecialiseerde jeugdhulp voortdurend te verbeteren en te benutten om grip op de cliëntenstromen en de uitgaven te krijgen en te houden en om tijdig bij te sturen waar dat nodig is. Eenmaal per kwartaal is er een bestuurlijk overleg met het college. Dat overleg gaat over de hoofpunten van het afgelopen kwartaal en de belangrijkste actiepunten voor het komende kwartaal. Een probleem was dat de backoffice van Woerden/Oudewater in 2022 kampte met onderbezetting bij het opstellen van managementrapportage, waardoor er lange tijd geen maandelijkse cijfers waren over verwijzingen naar de specialistische jeugdhulp en evenmin over de doorstroom en uitstroom. Daardoor was het moeilijker voor het Stadsteam om snel te reageren op opmerkelijke trends.

Afspraken met de huisartsen en de jeugdartsen

Het Stadsteam heeft vanaf 2020 nadere afspraken gemaakt met de huisartsen en de jeugdartsen over verwijzingen. Als hoofdregel is zowel met de jeugdartsen als de huisartsen afgesproken dat zij inwoners verwijzen naar het Stadsteam voor de afweging of specialistische jeugdhulp moet worden ingezet.

Er is in Oudewater niet gekozen voor een door de gemeente betaalde PoH-GGZ Jeugd, maar voor een vaste contactpersoon van het Stadsteam voor de artsen en voor afspraken over snel en klantvriendelijk reageren in de samenwerking.

Met name deze actie is aanzienlijk vertraagd door de coronapandemie. Uiteindelijk is de nieuwe werkwijze in de praktijk doorgezet in 2021 en verder uitgewerkt in 2022. De centrale positie van het Stadsteam in de medische verwijzingen heeft een aanzienlijk effect gehad, zowel inhoudelijk in de samenwerking tussen de medici en het Stadsteam als in het beheersen van de uitgaven.

Bescherming in beweging als landelijk erkende Proeftuin Kind- en Gezinsbescherming

Tot en met 2019 was er in Oudewater een stijging van het aantal meldingen bij Veilig Thuis, aantal gezinnen dat werd begeleid door de jeugdbescherming in een vrijwillig kader en het aantal kinderen met een maatregel van kinderbescherming. Vanuit Oudewater ging het in 2019 om ongeveer 25 kinderen.

Zowel voor de ouders als de kinderen is het ingrijpend om te maken te krijgen met de jeugdbescherming. Daarbij was er weinig tot geen overleg tussen de jeugdbescherming en het Stadsteam over specialistische jeugdhulp die werd ingeschakeld door de jeugdbescherming. Daarom is door het Stadsteam samen met Jeugdteam Montfoort en later met alle lokale teams en de 5 gemeenten in Utrecht-West ingezet op een andere manier van werken. Per 1 januari 2022 is Utrecht-West samen met de stad Utrecht erkend als één van de 6 landelijke proeftuinen in het kader van het programma Kind- en Gezinsbescherming.

De nieuwe manier van werken en de nauwe samenwerking tussen het Stadsteam en de beschermingsinstanties heeft in 2021 reeds geleid tot het vrijwel geheel wegvallen van 'SAVE-begeleiding' (wat in andere regio's wel drang genoemd wordt) en tot een daling van het aantal gezinnen met een maatregel van kinderbescherming. Ook is ingezet op snellere terugkeer van kinderen die in een instelling geplaatst zijn en op meer steun in de eigen omgeving voor jeugdigen en gezinnen met een maatregel van kinderbescherming. In 2022 is deze verandering verder doorgezet naar lopende ondertoezichtstellingen, het voorkómen van uithuisplaatsingen en verkorten van verblijf in residentiële voorzieningen.

Aanscherpen afspraken over verlengingen

Het Stadsteam heeft met steun van het college de afspraken over verlengingen aangescherpt. Het Stadsteam wordt nu standaard vooraf tijdig geïnformeerd over een verlenging, zodat het Stadsteam de gelegenheid heeft om met het gezin en/of de aanbieder te bespreken wat de stand van zaken is, hoe de hulp tot nu toe verlopen is en wat de doelen en de condities zijn voor een eventuele verlenging. Met deze aanscherping is in 2020 een begin gemaakt, maar in 2020 en 2021 is vertraging opgetreden als gevolg van de coronamaatregelen. In 2022 konden deze afspraken wel volledig worden ingevoerd.

Samenwerking met de scholen voor primair onderwijs

De samenwerking tussen het Stadsteam en alle basisscholen in Oudewater is in 2022 verder versterkt. Voor iedere basisschool is er een vaste contactpersoon bij het Stadsteam. Het Stadsteam heeft hiervoor extra uren jeugd- en gezinswerker beschikbaar. Het Samenwerkingsverband Passenderwijs betaalt hiervan een deel. De tevredenheid over deze vorm van samenwerking bij de scholen, Passenderwijs, het Stadsteam en de betrokken ouders is hoog.

2.4 Resultaten Jeugdwet

Kwaliteit

In 2022 hebben we evenals in eerdere jaren veel geïnvesteerd in de kwaliteit van onze dienstverlening. Alle jeugd- en gezinswerkers zijn geschoold in de vraagverkenning en in het werken

met het analysemodel van de viervensters¹. De jeugd- en gezinswerkers worden begeleid door onze gedragsdeskundige. Deze begeleiding is met name gericht op reflectie op het handelen van de jeugd- en gezinswerker in kritische praktijksituaties.

De jeugd- en gezinswerkers zijn gericht op normalisering en op het niet onnodig inzetten van professionele jeugdhulp. Veel vragen over opvoeden en opgroeien zijn levens- en gezinsvragen waar de mensen zelf, samen met mensen in hun netwerk, oplossingen voor kunnen vinden. Soms zijn ouders ongerust over gedrag van het kind dat normaal is in een bepaalde fase van zijn ontwikkeling. Soms helpen enkele gesprekken in de vraagverkenning de gezinsleden om iets uit te praten, of om iets te veranderen in de dagelijkse gang van zaken in het gezin danwel in de manier waarop de gezinsleden met elkaar omgaan.

Anderzijds reageren de jeugd- en gezinswerkers alert op ernstige problemen. Wanneer de problemen in het gezin ernstig zijn en de situatie onhoudbaar of zelfs gevaarlijk is, schakelt het Stadsteam in overleg met de gezinsleden snel de best passende vorm van professionele hulpverlening in. Het Stadsteam werkt samen met Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen.

De gemeente meet jaarlijks de cliënttevredenheid over het Stadsteam. Over 2022 zijn echter door omstandigheden geen cijfers beschikbaar. Eerdere jaren was de cliënttevredenheid voortdurend rond het cijfer 8. Het Stadsteam en de gemeente denken dat dit in 2022 niet is veranderd. Vanaf 2023 wordt de cliënttevredenheid niet eens per jaar gemeten, maar doorlopend bij het afsluiten van het contact.

Het Stadsteam heeft een goed contact met de cliëntenorganisatie UW Ouderplatform en met onafhankelijke cliëntenvertegenwoordigers van MEE.

In 2022 is één 1 formele klacht ingediend door een cliënt op het terrein van de Jeugdwet.

Er zijn in 2022 geen procedures geweest bij de commissie beroep- en bezwaarschriften over besluiten die het Stadsteam namens het college heeft genomen op het terrein van de Jeugdwet.

Het Stadsteam heeft in 2022 gewerkt zonder wachtlijsten voor de eigen dienstverlening. Bij een nieuwe aanmelding kon in alle gevallen een eerste gesprek gepland worden op een termijn die paste bij de urgentie en bij de wens van het gezin. In vrijwel alle gevallen was dat binnen 2 tot 3 weken. Wel komt het in de praktijk voor dat een ouder een aanmelding doet voor hulp aan een kind, maar er op dat moment geen toestemming is van de andere ouder met gezag, met name na een scheiding. Het Stadsteam kan niet beginnen met hulp aan het kind voordat de toestemming van de andere ouder er is. Dat duurt in sommige gevallen langer dan enkele weken.

Minder verwijzingen naar de specialistische jeugdhulp

Als streefdoel was afgesproken dat het aantal verwijzingen naar de specialistische jeugdhulp in Oudewater vanaf 2020 zou dalen ten opzichte van 2019, vooral doordat de jeugd- en gezinswerkers van het Stadsteam meer gezinnen zelf begeleiden.

Dit streefdoel is ieder jaar behaald, ook in 2022.

Het aantal nieuwe aanmeldingen Jeugdwet bij het Stadsteam vertoont de afgelopen jaren een licht stijgende lijn.

Het aantal beschikte voorzieningen door het Stadsteam vertoont een dalende lijn tussen 2018 en 2021 en is in 2022 gestegen. Deze stijging komt doordat het aandeel van het Stadsteam in alle

¹ Montfoort, A.J. van (2020). *Professionele oordeelsvorming in het sociaal domein*. Woerden: Uitgeverij De vier vensters.

verwijzingen naar de specialistische jeugdhulp sterk is gestegen; er zijn veel minder verwijzingen via de huisartsen en de jeugdartsen en veel meer via het Stadsteam.

De getallen van de aanmeldingen en de beschikte voorzieningen kunnen niet met elkaar worden vergeleken, omdat er voor één gezin meer dan één voorziening kan worden beschikt. Bovendien is het aantal nieuwe aanmeldingen iets anders dan het totaal aantal cliënten.

De onderstaande cijfers laten wel duidelijk de trend zien. De afname van de totale zorgconsumptie en van de uitgaven voor de Jeugdwet worden niet veroorzaakt doordat de inwoners het Stadsteam niet weten te vinden, want het Stadsteam krijgt meer aanmeldingen.

Aantal nieuwe aanmeldingen jeugd bij het Stadsteam:

2018: 189	100%
2019: 206	109%
2020: 212	112%
2021: 214	113%
2022: 248	131%

Aantal beschikte voorzieningen jeugd door het Stadsteam:

2018: 284	100%
2019: 272	96%
2020: 245	86%
2021: 191	67%
2022: 230	81%

In 2021 zijn verwijzingen door de huisarts voor een aanzienlijk deel overgenomen door het Stadsteam. Dat het aantal verwijzingen door het Stadsteam desondanks is gedaald houdt in dat het totale aantal verwijzingen naar de specialistische jeugdhulp in Oudewater is gedaald.

Een van de afgesproken streefdoelen luidde: 'het Stadsteam is in Oudewater de grootste verwijzer naar de specialistische jeugdhulp'. Dit doel is behaald. In 2022 was het Stadsteam de verwijzer bij 74% van alle verwijzingen. In 2021 was dit 61% en in 2020 was dit 53%.

Totale uitgaven gemeente Oudewater Jeugdwet

Wat betreft de totale uitgaven voor de Jeugdwet is het streefdoel gehaald. Het streefdoel was: de totale uitgaven voor de Jeugdwet (zorgaanbod plus Veilig Thuis, SAVE, landelijke voorzieningen) door de gemeente Oudewater is in 2022 € 250.000,- lager dan in 2019.

Dat doel is ruimschoots behaald. In 2019 gaf de gemeente € 1.940.040 uit aan specialistische jeugdhulp. In 2022 was dat € 1.184.732.

Deze daling is voor een deel te verklaren door toevallige factoren. In 2022 zijn er geen jeugdigen uit Oudewater langdurig geplaatst in de duurste residentiële voorzieningen. Op de schaal van de gemeente Oudewater maakt een klein aantal jeugdigen in de duurste voorzieningen een substantieel verschil. Daarnaast had de verandering van het woonplaatsbeginstel in de Jeugdwet per 1 januari 2022 voor Oudewater een positief effect. Dat is een administratieve verandering zonder dat er iets verandert aan de zorg voor jeugdigen.

Voor een ander deel is de daling in de uitgaven toe te schrijven aan de andere manier van werken door het Stadsteam en de gemeente en in de samenwerking ook door een aantal zorgaanbieders en de instanties Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen. Het Stadsteam hecht eraan te benadrukken dat dit resultaat niet is bereikt door *bezuinigingen*, maar door *kostenbewust werken*. We hebben geleerd om consequent vanuit de inhoud en vanuit de vraag wat dit kind en dit gezin nodig heeft te denken en te werken. Het motto is 'doen wat nodig is en niet

doen wat niet nodig is'. De ontwikkelingen in Oudewater laten zien dat de beste manier om tot een duurzaam houdbaar niveau van kosten te komen ligt in de combinatie van werken vanuit een visie die gericht is op herstel van het gewone leven, ruimte geven aan de uitvoerend werkers, de uitvoerend werkers zeer goed te ondersteunen en een nauwe samenwerking met de gemeente op alle niveaus. De 'boekhouders' zijn hierbij onmisbaar, maar ze zijn ondersteunend en niet leidend.

2.5 Het jongerenwerk

Opdracht van de gemeente

Sinds januari 2020 is de subsidie voor het jongerenwerk toegevoegd aan de subsidie voor het Stadsteam. Jeugdpoint heeft ook in 2022 het jongerenwerk uitgevoerd.

De gemeente formuleerde voor het jongerenwerk voor 2022 dezelfde doelen als in 2021, te weten:

1. Versterken eigen kracht van de meer kwetsbare jongeren en indien nodig motiveren en toeleiden naar hulpverlening.
2. Versterken van de maatschappelijke participatie van jongeren en motiveren en toeleiden naar jeugdvriendelijke voorzieningen.

Jeugdpoint heeft 8 uur per week beschikbaar voor het jongerenwerk in Oudewater en heeft de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Vindplaatsgericht werken
- Jongerencoach
- Activering en participatie

Vindplaatsgericht werken houdt in dat de jongerenwerker de jongeren opzoekt op straat, in het uitgaansleven, het verenigingsleven, de scholen, etc. De eerste functie hiervan is signaleren: op de vindplaatsen pikt de jongerenwerker signalen op over ontwikkelingen van jongeren en hun sociale omgeving. Denk aan drugs- en alcoholgebruik of andere trends in het uitgaansleven, sportuitval bij verenigingen, toe of afname van overlast en overlastklachten, et cetera. De tweede functie van vindplaatsgericht werken is dat de jongerenwerker vanuit de contacten met de jongeren zowel de jongeren als hun sociale omgeving informeert, adviseert en tot aanpakken stimuleert. De derde functie van vindplaatsgericht werken: daar waar de jongeren botsen met hun sociale omgeving, treedt de jongerenwerker op als intermediair. Wanneer een jongere hulpverlening nodig heeft, legt de jongerenwerker de verbinding tussen de jongere en het Stadsteam. Bij het vindplaatsgericht werken heeft de jongerenwerker – samen met het Stadsteam - ook nauw contact met de BOA's, de politie en de gemeentelijke afdeling openbare orde en veiligheid.

Jeugdpoint biedt zelf kortdurende coaching aan jongeren wanneer dat passend is vanuit het contact tussen de jongerenwerker en de jongere, onder meer als de jongere geen enkele instantie vertrouwt. In dat geval onderzoekt de jongerenwerker wat de jongere nodig heeft om wel de steun van het Stadsteam of andere instanties te kunnen gaan benutten.

De Jongeren ontmoetingsplaats JOP heeft in 2022 een duidelijke functie gekregen voor jongeren in Oudewater. Het is tevens een vindplaats voor onder meer het Jongerenwerk.

In Oudewater waren in 2022 nauwelijks jongeren die te maken kregen met HALT of jeugdreclassering.

3. De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) en schuldhulpverlening

De WMO is een brede wet waaronder zeer uiteenlopende vragen van inwoners en evenveel vormen van ondersteuning door of namens de gemeente vallen. In dit hoofdstuk maken we een onderscheid tussen sociaal werk en voorzieningen en hulpmiddelen. Het sociaal werk vatten we samen onder de noemer WMO begeleiding.

In 2022 kreeg het Stadsteam in totaal 438 (2021: 445) nieuwe aanmeldingen WMO betreffende 345 (2021: 353) inwoners. Dit is niet gesplitst in WMO-begeleiding en WMO-voorzieningen. Het totaal aantal aanmeldingen WMO is dus ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2021.

3.1 WMO begeleiding

Op het gebied van sociaal werk en WMO begeleiding heeft de gemeente de afgelopen jaren vaker met ernstige problematiek te maken gekregen. In de psychiatrie is er een langlopende verschuiving van opname in een kliniek naar ambulante behandeling, met als gevolg dat er vaker meldingen komen van personen met verwarde gedrag. Ook de in 2020 ingevoerde Wet Verplichte GGZ en de Wet zorg en dwang passen in deze verschuiving van zware vormen van zorg, inclusief verplichte zorg of dwang, van instituten naar de leefomgeving en deze verschuiving houdt een verzwaring in van de taak van het sociaal werk van het Stadsteam. Het Stadsteam werkt samen met de betrokken instanties voor zorg en veiligheid in het kader van de persoonsgerichte aanpak.

Vraagverkenning

Evenals bij aanmeldingen Jeugdwet is een aanmelding WMO begeleiding iets anders dan een verzoek om een beschikking te geven. Stadsteam Oudewater begint niet bij de verordening, maar bij het verkennen van de vraag van de inwoner. Samen met de inwoner en met de partner of andere direct betrokken familieleden verkent de sociaal werker de vraag. Welke problemen ervaart de inwoner en wat is er volgens iedere betrokkene aan de hand? Welke oplossingen zien de mensen zelf? Wat kan het Stadsteam eventueel bieden? Is een verwijzing naar een zorgaanbieder nodig?

Wanneer na de vraagverkenning wordt besloten tot begeleiding door de sociaal werker van het Stadsteam of tot een verwijzing naar een zorgaanbieder stelt de inwoner samen met de sociaal werker een ondersteuningsplan op. Zodra de inwoner het ondersteuningsplan heeft ondertekend start de begeleiding of maakt het Stadsteam de beschikking.

Door de hoge werkdruk bij de sociaal werkers was het in 2022 moeilijk om na iedere aanmelding binnen 2 weken te starten met het eerste gesprek in de vraagverkenning. Met een enkele uitzondering is het wel gelukt om de inwoner binnen 6 weken te spreken.

In het geval van een verwijzing naar een zorgaanbieder werd in alle gevallen binnen enkele weken na het ondertekenen van het ondersteuningsplan door het Stadsteam een beschikking afgegeven. De inwoner kreeg in een aantal gevallen daarna nog wel te maken met wachtlijsten bij de aanbieder.

Meer inwoners zelf begeleiden en minder beschikkingen WMO begeleiding

Als streefdoel voor WMO begeleiding was geformuleerd: er worden in 2022 meer inwoners door het Stadsteam zelf begeleid en er worden minder beschikkingen gegeven voor begeleiding door zorgaanbieders dan in 2019.

In 2020 zijn de sociaal werkers zelf met 64 inwoners WMO-begeleiding gestart. In 2021 was dat met 101 inwoners en in 2022 waren er 63 nieuwe cliënten. De lagere instroom in 2022 hangt samen met doorlopende begeleiding van cliënten die in het tweede deel van 2021 zijn gestart.

Het streefdoel minder beschikkingen voor WMO begeleiding in 2022 dan in 2019 is behaald.

Beschikkingen	2019	2020	2021	2022
Begeleiding groep	37	21	21	22
Begeleiding individueel	99	57	88	54
	-----	-----	-----	-----
Totaal	136	78	109	76

De uitgaven van de gemeente voor WMO begeleiding zijn in 2022 lager dan in 2019

Naast verminderen van het aantal verwijzingen was als streefdoel afgesproken dat de uitgaven van de gemeente voor WMO begeleiding in 2022 lager zouden zijn dan in 2019.

Dit doel is behaald, zij het dat de uitgaven voor WMO begeleiding met beperkte schommelingen constant gebleven zijn. De uitgaven van de gemeente voor WMO begeleiding (groep en individueel samen) hebben zich als volgt ontwikkeld:

2019	€ 470.000,-
2020	€ 390.000,-
2021	€ 544.000,-
2022	€ 458.000,-

Na een daling van de kosten in 2020 ten opzichte van 2019 is er in 2021 weer een stijging.

Wij denken dat deze uitgaven noodzakelijk zijn om goede kwaliteit dienstverlening te kunnen bieden gezien de verzwaren van de taken van de gemeente op dit gebied.

Mantelzorgondersteuning

In september 2022 heeft het Stadsteam een workshop voor mantelzorgers gegeven. Er hebben 18 inwoners aan deze workshop deelgenomen.

Jaarlijks zit in de subsidie voor het Stadsteam € 10.000,- voor het mantelzorgcompliment. In eerdere jaren was dit in Oudewater een druk bezochte feestelijke bijeenkomst met een lunch, optredens, een dankwoord van de wethouder en presentjes voor de mantelzorgers. In 2020 en in 2021 kon het compliment in deze vorm in verband met corona niet doorgaan. In plaats daarvan hebben alle geregistreerde mantelzorgers een verrassingspakket gekregen.

Gelukkig kon er in 2022 weer een feestelijke bijeenkomst worden gehouden. Dit was in november in hotel Broeck. Het Stadsteam organiseerde het samen met het Touwteam, mantelzorgmakelaars, Oudewater Vitaal en de gemeente. Er kwamen 150 mensen.

Sociaal juridische dienstverlening

Met ingang van 2022 is deze dienstverlening door de medewerkers van het Stadsteam zelf uitgevoerd. Eén van de WMO consulenten is hierin gespecialiseerd; de anderen verlenen deze diensten in onderling overleg.

Iedere donderdagochtend is er een open spreekuur. Daar komen inwoners van Oudewater met uiteenlopende vragen.

Het Stadsteam helpt tientallen inwoners op het spreekuur, na telefonische vragen en tijdens andere vormen van dienstverlening met uiteenlopende vragen van formulierhulp tot en met aanvraag

voor tafeltje dekje, aanvraag persoonsalarmering, problemen met gemeentelijke belastingen, problemen met de SVB, aanvragen energietoeslag, uitleg blokverwarming, helpen bij diverse regelingen na het overlijden van een gezinslid, hulp bij terugvorderen teveel betaalde belasting, etc.

De medewerkers van het Stadsteam hebben in 2022 samen 106 inwoners geholpen met sociaal juridische vragen. In 2021 waren dat 64 inwoners. Deze aantallen is inclusief hulp bij het invullen van de belastingaangifte (2022: 19 inwoners; 2021: 15 inwoners).

Begeleiden inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt

Ferm Werk voert voor Oudewater de Participatiewet uit. In 2021 heeft de gemeente in overleg met Ferm Werk en het Stadsteam besloten dat het Stadsteam actief begeleiding aanbiedt aan mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. In de Participatiewet zijn deze mensen ingedeeld als categorie C/D. In 2022 is begonnen met een participatietafel. Eenmaal per 6 tot 8 weken bespreken Ferm Werk, Stadsteam Oudewater en SWOM welke inwoners baat kunnen hebben bij begeleiding vanuit sociaal werk. Het Stadsteam heeft in 2022 meer dan 10 mensen van deze groep begeleid. Deze begeleiding is in eerste instantie gericht op de vraag wat de inwoner nodig heeft om weer mee te kunnen doen in de samenleving. Als de stap naar betaald werk te groot is, dan kan het ook gaan om vrijwilligerswerk of bijvoorbeeld een vorm van scholing.

Nieuwe Wet inburgering

Per 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering in werking getreden. Het doel van deze nieuwe wet is dat nieuwkomers zo snel mogelijk gaan meedoen in de samenleving. De gemeente heeft de taak om de nieuwkomers te begeleiden. In Oudewater is hiervoor een aanpak opgesteld in samenwerking tussen de gemeente, Vluchtelingensteunpunt Groene Hart, Ferm Werk en Stadsteam.

Vóór 2022 werd het Stadsteam als regel pas ingeschakeld nadat de inwoner 1,5 jaar in Oudewater woonde. Nu is de afspraak dat het Stadsteam een melding krijgt zodra een nieuwkomer in Oudewater komt wonen. In de loop van 2022 zijn nadere afspraken gemaakt tussen Vluchtelingensteunpunt, Ferm Werk en Stadsteam over de routes in de samenwerking en over de wijze waarop over de mogelijkheden van het Stadsteam wordt gesproken met de nieuwe inwoner. Deze samenwerking is op gang gekomen en wordt in 2023 doorgezet.

3.2 WMO hulpmiddelen en voorzieningen

Tussen de gemeente en het Stadsteam waren geen specifieke doelen afgesproken over WMO Hulpmiddelen en WMO Huishoudelijke Hulp. De mogelijkheden voor een eigen aanpak zijn hier beperkt. Als er meer inwoners recht hebben op een bepaalde voorziening, bijvoorbeeld een traplift, dan leidt dat tot meer kosten voor de gemeente. De mogelijkheden om dit te beïnvloeden binnen het uitgangspunt van goede kwaliteit dienstverlening zijn kleiner dan bij de begeleiding.

Per 1 februari 2022 is door de gemeente een nieuw normenkader voor de huishoudelijke hulp ingevoerd. Dit leverde vanzelfsprekend extra werk op voor het Stadsteam.

Een ingrijpende verandering was het besluit van de gemeenteraad en het college van B&W om per 1 juli 2022 bij iedere aanvraag huishoudelijke hulp een inkomenstoets in te voeren. Daarmee week de gemeente af van het uitgangspunt van de WMO waarin wordt uitgegaan van een abonnementstarief. Een aantal gemeenten in het land hebben zich vanaf de invoering van het abonnementstarief uitgesproken tegen de regel dat ook inwoners met een sterke financiële positie slechts een kleine eigen bijdrage betalen voor huishoudelijke hulp. Diverse gemeenten hebben in 2022 dezelfde beslissing genomen als Oudewater. Dit heeft geleid tot veel vragen van inwoners, tot (aankomende) bezwaarprocedures en uiteindelijk ook tot rechtszaken. Eind 2022 en begin 2023 wezen de eerste

uitspraken van rechters in de richting dat het verplichten van een inkomenstoets niet is toegestaan volgens de huidige wet. De gemeente Oudewater beraadt zich in 2023 in samenspraak met Woerden, andere gemeenten en de VNG op de te nemen stappen.

Voor het Stadsteam betekende deze politieke beslissing rond de invoering in juli 2022 honderden extra telefonische vragen van inwoners en vervolgens veel gesprekken waarin de inwoner stelde dat het beleid van de gemeente Oudewater tegen de wet en tegen uitspraken van de rechter ingaat. Het Stadsteam voert uiteraard het beleid van de gemeente uit en dat hebben alle medewerkers ook steeds gedaan. Het feit dat de gemeente een beleid voert dat op gespannen voet staat met – of minstens de grens opzoekt van - de wet heeft voor het Stadsteam tot extra werk en tot extra discussies met inwoners geleid.

De kosten voor WMO huishoudelijk hulp hebben zich voor de gemeente Oudewater als volgt ontwikkeld:

2019 € 570.000,-
 2020 € 668.000,-
 2021 € 689.000,-
 2022 € 755.000,-
 Dit is inclusief PGB.

De kosten voor WMO voorzieningen waren voor de gemeente Oudewater als volgt:

2019 € 252.000,-
 2020 € 272.000,-
 2021 € 217.000,-
 2022 € 265.000,-

3.3. De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

Schuldhulpverlening (beschikking)

De schuldhulpverlening werd in 2022 vanuit het Stadsteam uitgevoerd door Plangroep. Er is een nauwe samenwerking tussen de sociaal werkers en de jeugd- en gezinswerkers en de schuldhulpverlener om in een vroeg stadium te kunnen reageren op signalen dat een inwoner te maken krijgt met problematische schulden.

Ten tijde van de coronamaatregelen was de algemene verwachting dat veel meer mensen te maken zouden krijgen met problematische schulden. Dat is in 2021 evenals in 2020 nog niet direct zichtbaar in het aantal inwoners die begeleid werden door Plangroep, zoals blijkt uit het onderstaande meerjarenoverzicht.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1. Aantal nieuwe cliënten (aanvragers)	14	13	13	9	3	8	5
2. Totaal aantal cliënten in het cliëntenbestand	35	36	35	34	27	20	23
3. Aantal gestarte schuldregelingen	3	5	3	4	3	4	5
4. Aantal voortijdig beëindigde schuldregelingen	1	1	1	0	1	0	0

5. Aantal afgegeven verzoekschriften Wsnp ²	1	0	0	0	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---

Het aantal inwoners dat een beroep doet op de schuldhulpverlening is ook in 2022 beperkt gebleven. De verwachting was dat als gevolg van onder meer hoge energiekosten er meer mensen in financiële nood zouden komen. Dat kan ook het geval zijn; het heeft zich in 2022 nog niet vertaald naar een groter beroep op de schuldhulpverlening.

Vroegsignalering

Per 1 januari 2021 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) gewijzigd. Vroegsignalering van schulden is een wettelijk taak van de gemeente geworden. Stadsteam Oudewater ontvangt berichten van problematische betalingsachterstand van onder meer de woningcorporaties.

De inwoners over wie het Stadsteam een melding krijgt ontvangen een brief met daarin een aanbod voor ondersteuning door het sociaal werk van het Stadsteam of van de schuldhulpverlener.

In 2022 heeft het Stadsteam 19 x een melding vroegsignalering ontvangen. In 2021 was dit 18x.

² Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen

4. Organisatie en bedrijfsvoering

Stichting De Thuisbasis en de gemeente Oudewater werken samen aan het continu optimaliseren van de bedrijfsvoering, inclusief de registratiesystemen, juridische regelingen en kwaliteitswaarborgen om te komen tot een steeds betere verhouding tussen de kwaliteit van de dienstverlening en de kosten. In dit laatste hoofdstuk benoemen we kort de belangrijkste onderwerpen waar de stichting samen met de gemeente in 2022 aan heeft gewerkt.

4.1 AVG

AVG audit

In 2022 zijn de belangrijkste punten uit de externe AVG-audit van november 2021 geïmplementeerd.

De algemene conclusie van AVG-juristen luidde: “Tijdens de audit is gebleken dat de Thuisbasis de kwaliteit van dienstverlening belangrijk vindt, maar waakt voor bureaucratische procedures en beleidsdocumenten. Als het gaat om de omgang met persoonsgegevens is er goed nagedacht over de manier waarop de werkprocessen worden ingericht en hoe er met de gegevens van mensen wordt omgegaan.” Als algemeen verbeterpunt stelde AVG-juristen dat de omgang met persoonsgegevens nog niet voldoende was gedocumenteerd, of dat wel beschikbare documenten moesten worden geactualiseerd.

In 2022 is een nieuwe privacyverklaring opgesteld en op de website van het Stadsteam geplaatst. Diverse verbeteringen zijn aangebracht voor wat betreft dataveiligheid, onder meer het invoeren van twee-staps verificatie en strengere procedures voor het versturen van documenten met persoonsgegevens. Alle medewerkers mailen persoonsgegevens met behulp van Zorgmail.

Datalekken

Er waren in 2022 geen datalekken.

4.2 Cliëntenregistratie en managementinformatie

Stadsteam Oudewater werkt in de frontoffice met het programma ZorgNed. De gemeente werkt in de backoffice met het programma Cumulus. De aansluiting tussen deze twee programma's laat te wensen over. Er zijn verschillen in de definities van de registratie items en er moeten gegevens handmatig worden overgezet. Dit is niet alleen arbeidsintensief, maar ook foutgevoelig. Overschakelen naar één systeem bleek in 2020 niet mogelijk, met name omdat Cumulus een integraal onderdeel is van de digitale infrastructuur van de ambtelijke organisatie Woerden/Oudewater.

In 2022 kon de gemeentelijke organisatie bijna het hele jaar geen gegevens leveren vanuit de backoffice. Daardoor zijn ook de meeste van de geplande maandelijkse monitorbijeenkomsten vervallen. Voor het Stadsteam had dit tot gevolg dat er minder actuele informatie beschikbaar was over het zorgaanbod dat feitelijk in de gemeente Oudewater werd ingezet. Dit maakte het lastig om snel te reageren op opvallende trends en om gerichte vragen te stellen aan zorgaanbieders over zaken zoals doorlooptijden, totale kosten voor een gezin, etc.

Het Stadsteam heeft in 2022 voor het derde jaar op een rij bij de gemeente aangedrongen op helderheid over het programma waar de backoffice mee blijft werken en over de mogelijkheden om de backoffice en de frontoffice in één programma onder te brengen, dat wordt ingericht op basis van

de werkwijze van het Stadsteam. In de tweede helft van 2022 heeft de gemeente Woerden besloten om door te gaan met Cumulus. Overgaan van ZorgNed naar een integraal systeem was niet haalbaar per 1 januari 2023. Wij spreken de hoop uit dat het de ambtelijke organisatie lukt om per 1 januari 2024 een voor het Stadsteam en de gemeente Oudewater goed werkend systeem in te voeren.

4.3 Financiën Stadsteam

Eén van de kwaliteitscriteria die de gemeente stelt is dat de stichting de taken van het Stadsteam uitvoert binnen het bedrag van de subsidie.

Aan dit criterium is in 2022 voldaan. De stichting heeft voor de afgesproken taken geen extra geld gevraagd en de winst- en verliesrekening voor het Stadsteam is gesloten met een positief resultaat van ruim € 50.000,-. In goed overleg met de gemeente is afgesproken dat afgerond € 50.000,- wordt teruggegeven aan de gemeente en dat de rest wordt toegevoegd aan de reserves voor Oudewater bij de Stichting. Voor verdere financiële details verwijzen we naar de jaarrekening.

De boekhouding van Stichting De Thuisbasis werkt met een aparte kostenplaats voor de gemeente Oudewater. Kosten van centrale diensten worden toegerekend naar rato van het subsidiebedrag.

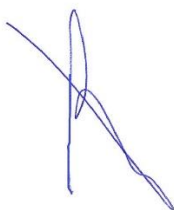
De regels voor de boekhouding en de risicobeheersing op financieel gebied, zoals het vier-ogenprincipe en een systeem van autorisatie, zijn vastgelegd in het Handboek Administratieve organisatie en risicobeheersing.

Er is door Van Ree Accountant een goedkeurende accountantsverklaring afgegeven voor Stichting De Thuisbasis Sociaal Werk over 2022.

5. Ondertekening

Dit verslag is vastgesteld door de bestuurder van Stichting De Thuisbasis Sociaal Werk op 11 mei 2023.

Oudewater
29 april 2022



A.J. van Montfoort
Bestuurder